

Guldsmede (Odonata: Zygoptera og Anisoptera)

Undersøgelserne i 2011 er foretaget i 4 udvalgte områder :

1. Phønix-området nordøst for Ørbækvej, - arealerne ved og omkring Stenværksø, Trekløversø vest, Trekløversø syd og Trekløversø øst samt parkeringsplads.
2. Områderne ved Anes Høj og mod syd til Vindinge Å.
3. Christianslund Sø nord for Davinde Sø – kanter og skråninger rundt om søen.
4. Nordsø-området sydvest for Ørbækvej – arealer ved Silkevævers Sø, Nordsø, Mirabelhøj, arealer rundt om Aborresø og ved nord- og vestsiden af Østersø, samt kanten af en græsset mark øst for Aborresø.

Blå Mosaikguldsmed (*Aeshna cyanea*) hun – F: NG9832 TD - Phønix, 11. september 2011 - Foto NL

Der er konstateret 26 arter guldsmede i undersøgelsesområderne siden 2002.

Listen er opstillet efter Nielsen, Ole Fogh 1998 – "De danske Guldsmede". (Apollo Books).

ZYGOPTERA

Calopteryx splendens (Harris, 1782)

Lestes sponsa (Hansemann, 1823)

Pyrrhosoma nymphula (Sulzer, 1776)

Erythromma najas (Hansemann, 1823)

Blåbåndet Pragtvandnymfe **x**

Almindelig Kobbervandnymfe

Rød vandnymfe **x**

Røddøjet Vandnymfe

Erythromma viridulum (Charpentier, 1840)
Coenagrion lunulatum (Charpentier, 1840)
Coenagrion puella (Linnaeus, 1758)
Coenagrion pulchellum (Vander Linden, 1825)
Enallagma cyathigerum (Charpentier, 1840)
Ischnura elegans (Vander Linden, 1825)

Spinkel Røddøjet Vandnymfe
Måne-Vandnymfe x
Hestesko-Vandnymfe
Flagermus-Vandnymfe x
Almindelig Vandnymfe
Stor Farvevandnymfe

ANISOPTERA

Aeshna mixta (Latreille, 1805)
Aeshna cyanea (Muller, 1764)
Aeshna grandis (Linnaeus, 1758)
Aeshna isosceles (Muller, 1767)
Anax imperator (Leach, 1815)
Brachytron pratense (Muller, 1764)
Cordulia aenea (Linnaeus, 1758)
Somatochlora metallica (Vander Linden, 1825)
Libellula quadrimaculata (Linnaeus, 1758)
Libellula depressa (Linnaeus, 1758)
Orthetrum cancellatum (Linnaeus, 1758)
Sympetrum striolatum (Charpentier, 1840)
Sympetrum vulgatum (Linnaeus, 1758)
Sympetrum flaveolum (Linnaeus, 1758)
Sympetrum sanguineum (Muller, 1764)
Sympetrum danae (Sulzer, 1776)

Efterårs-Mosaikguldsmed
Blå Mosaikguldsmed
Brun Mosaikguldsmed
Kileplet-Mosaikguldsmed x
Stor Kejserguldsmed
Håret Mosaikguldsmed
Grøn Smaragdlibel
Glinsende Smaragdlibel x
Firepletet Libel
Blå Libel
Stor Blåpil
Stor Hedelibel x
Almindelig Hedelibel
Gulvinget Hedelibel x
Blodrød Hedelibel
Sort Hedelibel x

Arter markeret med x er ikke genfundet i 2011.

Brun Mosaikguldsmed – han. TD - Silkevævers Sø, 6. juli 2011 - Foto NL

1. Undersøgelse (Otto Buhl og Niels Lykke).

Tarup-Davinde, 30. maj 2011.

Kl. 14.15 – 17.30.

Vekslende mellem solrigt og letskyet vejr.

OBSERVATIONER :

Christianslunds Sø

10 stk. Røddøjet Vandnymfe (*E. najas*)

30 stk. Hestesko-Vandnymfe (*C. puella*)

40 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)

50 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)

5 stk. Håret Mosaikguldsmed (*B. pratense*)

10 stk. Grøn Smaragdlibel (*C. aenea*)

20 stk. Firepletet Libel (*L. quadrimaculata*)

10 stk. Stor Blåpil (*O. cancellatum*)

Hestesko-Vandnymfe (*Coenagrion puella*) – foto taget i F: NG7558 Jerstrup Skov, 12. juni 2011 - Foto NL

Stenværkssø

2 stk. Hestesko-Vandnymfe (*C. puella*)

40 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)

20 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)

1 stk. Håret Mosaikguldsmed (*B. pratense*)

2 stk. Grøn Smaragdlibel (*C. aenea*)

15 stk. Firepletet Libel (*L. quadrimaculata*)
6 stk. Stor Blåpil (*O. cancellatum*)

Anes Høj Syd

4 stk. Røddøj Vandnymfe (*E. najas*)
100 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)
3 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)
1 stk. Grøn Smaragdlibel (*C. aenea*)
1 stk. Firepletet Libel (*L. quadrimaculata*)
1 stk. Stor Blåpil (*O. cancellatum*)

KONKLUSION :

Efter en maj med meget sol og høje temperaturer var den 30. maj en dag, hvor såvel Måne-Vandnymfe (*C. lunulatum*) som Kileplet-Mosaikguldsmed (*A. isosceles*) kunne være på vingerne, og da de begge er registreret fra Christianslunds Sø, var denne lokalitet et besøg værd. Det lykkedes dog ikke at genfinde disse to arter.

Der var i øvrigt mange individer af andre arter på vingerne, og specielt det høje artsantal af Hesteko-Vandnymfe (*C. puella*) er usædvanligt for grusgravene.

2. Undersøgelse (Niels Lykke).

Tarup-Davinde 6. juli 2011

Kl. 07.30 – 12.00

Sol og jævn vind.

Ved ankomsten til Phønixområdet fandt jeg på arealet op mod granerne 3 små hestefolde. I disse folde groede planten Slangehoved i mange eksemplarer, og denne plante er jeg ellers ikke tidligere stødt på i dette område. Mon ikke den er indført med hestenes foder?? Den seksplettede Køllesværmer sad i flere af planterne og sugede nektar.

Ellers begyndte dagens undersøgelser på lokaliteten Knolden. Straks fra morgenstunden fik jeg øje på nogle små sommerfugle, der sad på blomsterne af Blåhat. Næsten på hver eneste blomst sad en af disse glinsende små sommerfugle med karakteristiske lange antenner, og på enkelte blomster endda flere eksemplarer. Jeg talte i alt 15 eksemplarer. Det viste sig at være arten *N. metallica* (Poda, 1761), et langhornsmøl, hvis larve er knyttet til netop Blåhat. Arten har altså på denne lokalitet et fint levested, sjovt nok få meter fra en plet med Ærenpris, hvorpå et andet lille langhornsmøl, *Cauchas fibulella* (Denis og Schiffermuller, 1775), flere år i undersøgelsesperioden siden 2002 har været set i antal.

Langhornsmøllet *Nemophora metallica* (Poda, 1761) på Blåhat,
Knolden, Trekløversø, 6. juli 2011 - Foto NL

OBSERVATIONER :

Phønixområdet.

30 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)

100 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)

8 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)

2 stk. Stor Kejserguldsmed (*A. imperator*)

1 stk. Blå Libel (*L. depressa*)

2 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)

4 stk. Blodrød Hedelibel (*S. sanguineum*)

Parti fra TD - Nordsø med Brudelys og tiltagende plantevækst.
6. juli 2011 - Foto NL

Nordsøområdet.

40 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)

50 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)

8 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)

3 stk. Stor Kejserguldsmed (*A. imperator*)

1 stk. Firepletet Libel (*L. quadrimaculata*)
4 stk. Stor Blåpil (*O. cancellatum*)
2 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)
4 stk. Blodrød Hedelibel (*S. sanguineum*)

3. Undersøgelse (Otto Buhl og Niels Lykke).

Tarup-Davinde 29. juli 2011

Kl. 11.45 – 15.00.

Sol og letskyet - ca. 23 °C.

OBSERVATIONER :

Phønix - Knolden.

2 stk. Almindelig Kobbervandnymfe (*L. sponsa*)
40 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)
50 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)
2 stk. Blå Mosaikguldsmed (*A. cyanea*)
25 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)
2 stk. Stor Blåpil (*O. cancellatum*)
2 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)
2 stk. Blodrød Hedelibel (*S. sanguineum*)

Stenværkssø.

25 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)
30 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)
15 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)
2 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)

Silkevævers Sø.

25 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)
20 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)
5 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)
3 stk. Blodrød Hedelibel (*S. sanguineum*)

Anes Høj.

20 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)
30 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)
10 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)
1 stk. Stor Blåpil (*O. cancellatum*)
2 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)
1 stk. Blodrød Hedelibel (*S. sanguineum*)

KONKLUSION :

I området ved Anes Høj er der ved den skrå pil på kortet et lille afsnit af en større sø, som udmærker sig ved at rumme mange Åkander samt en fin randbevoksning af forskellige vandplanter.

Her er gode vilkår for guldsmedene, og netop her blev en æglæggende hun af Brun Mosaikguldsmed fotograferet den 29. juli.

Ligeledes var det i denne biotop, at der blev registreret 4 eksemplarer af Røddøjet Vandnymfe den 30. maj.

4. Undersøgelse (Niels Lykke).

Tarup-Davinde 11. september 2011

Kl. 10.00 – 13.00.

Sol og letskyet – ca 18 °C.

OBSERVATIONER :

Phønix - Knolden.

- 10 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)
- 3 stk. Efterårs-Mosaikguldsmed (*A. mixta*)
- 1 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)
- 5 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)

Trekløver syd.

- 2 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)
- 3 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)
- 10 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)
- 1 stk. Blodrød Hedelibel (*S. sanguineum*)

Trekløver øst.

- 2 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)
- 1 stk. Efterårs-Mosaikguldsmed (*A. mixta*)
- 10 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)
- 8 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)
- 2 stk. Blodrød Hedelibel (*S. sanguineum*)

Phønix.

- 2 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)
- 3 stk. Efterårs-Mosaikguldsmed (*A. mixta*)
- 2 stk. Blå Mosaikguldsmed (*A. cyanea*)
- 3 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)
- 10 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)

Stenværkssø.

- 2 stk. Efterårs-Mosaikguldsmed (*A. mixta*)

10 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)

Nordsø.

2 stk. Almindelig Kobbervandnymfe (*L. sponsa*)

4 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)

2 stk. Stor Farvevandnymfe (*I. elegans*)

1 stk. Efterårs-Mosaikguldsmed (*A. mixta*)

8 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)

Østersø.

10 stk. Spinkel Røddøjet Vandnymfe (*E. viridulum*)

4 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)

6 stk. Efterårs-Mosaikguldsmed (*A. mixta*)

1 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)

15 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)

Anes Høj.

20 stk. Almindelig Vandnymfe (*E. cyathigerum*)

2 stk. Efterårs-Mosaikguldsmed (*A. mixta*)

3 stk. Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*)

10 stk. Almindelig Hedelibel (*S. vulgatum*)

Brun Mosaikguldsmed – æglæggende hun. TD - Anes Høj, 11. september 2011 - Foto NL

KONKLUSION :

Denne undersøgelse var planlagt en dag midt i september, hvor flere af hedelibellerne har deres flyvetid. De to almindeligst forekommende arter, Almindelig Hedelibel og Blodrød Hedelibel, findes hvert år i grusgravene, mens det ville være interessant at lede efter de tre øvrige arter, der tidligere er registreret i undersøgelsesperioden, men kun få gange.

Gulvinget Hedelibel havde over hele landet et fantastisk flyveår i 2005, men har i de øvrige år slet ikke været registreret i grusgravene eller på Fyn i det hele taget, og heller ikke i 2011 lod den sig se. Stor Hedelibel er tidligere registreret i årene 2002, 2003 og 2007, men det lykkedes ikke at finde den i 2011. Endelig er Sort Hedelibel kendt fra grusgravene fra 2003 og 2007, men heller ikke denne art blev fundet.

Spinkel Røddjet Vandnymfe blev til gengæld registreret i Østersø igen i 2011, hvor den også er set i 2005, 2007 samt 2010.

Ved Trekløversø øst er der bygget et par overnatningshytter nær søen, og nær disse hytter er der ryddet en del vegetation i kanten af søen, hvilket forbedrer guldsmedenes levevilkår.

Ved Nordsø har vandplanterne i det lille vandhul ind mod Mirabelhøj bredt sig godt, og ligeledes er kantvegetationen afvekslende og lav, så her er ideelle levevilkår for guldsmedene.

Exuvium fra Brun Mosaikguldsmed (*A. grandis*).
TD – Nordsø, 6. juli 2011 - Foto NL